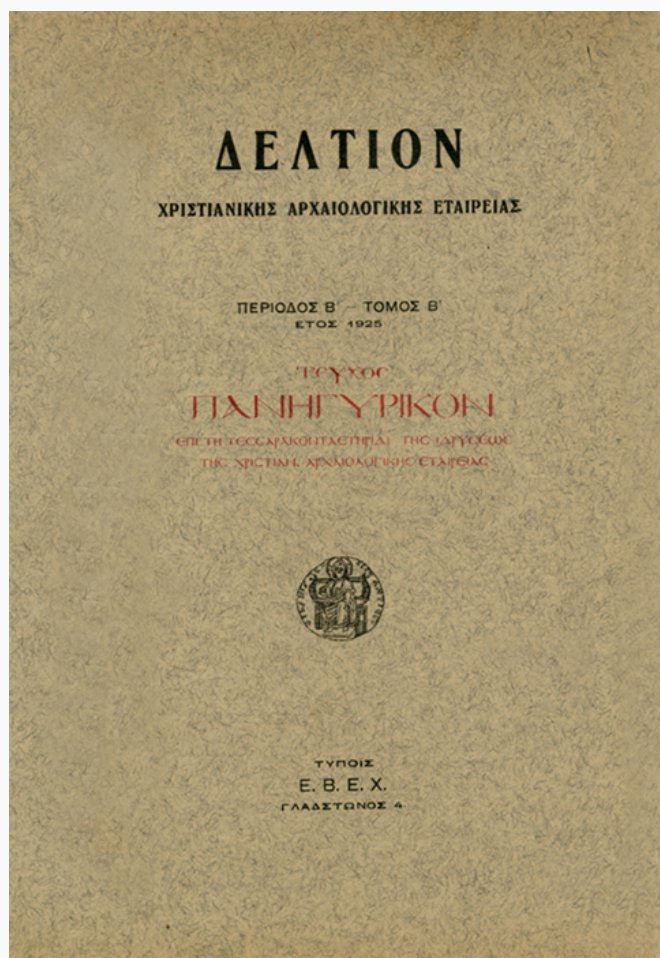

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 2, Αρ. 1-2 (1925)

Δελτίον ΧΑΕ 2 (1925), Τεύχη α'-β', Περίοδος Β'. Πανηγυρικόν επί τη τεσσαρακονταετηρίδι της ιδρύσεως της Χ.Α.Ε.

Βιβλιογραφία

Αλέξανδρος ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

doi: [10.12681/dchae.1299](https://doi.org/10.12681/dchae.1299)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ Α. (2013). Βιβλιογραφία. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 2(1-2), 57-62.
<https://doi.org/10.12681/dchae.1299>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βιβλιογραφία

Αλέξανδρος ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

Δελτίον ΧΑΕ 2 (1925), Τεύχη α'-β', Περίοδος Β'.
Πανηγυρικόν επί τη τεσσαρακονταετηρίδι της ιδρύσεως
της Χ.Α.Ε. • Σελ. 57-62

ΑΘΗΝΑ 1925

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

BYZANTION. Revue internationale des études byzantines Tom I. publié par Paul Graindor et Henri Grégoire. Paris. Liège 1924. Τὸ ὁγκώδες καὶ περιεκτικώτατον τοῦτο σύγγραμμα ἐκδίδεται ἐπικαίρως, ἵνα πληρώσῃ μέγα κενὸν ἐν τῇ βυζαντινῇ φιλολογίᾳ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Ἡ πρώτη δὲ τοῦτου ἐμφάνις δικαιοὶ πάσας τὰς προσδοκίας καὶ ἱκανοποιεῖ πάσας τὰς ἀξιώσεις τῶν περὶ τὸν ἐπιστημονικὸν τοῦτον κλάδον ἀσχολουμένων. Ἐπειδὴ δὲ εἶνε διεθνὲς γράφεται εἰς πάσας τὰς σπουδαιοτέρας εὐρωπαϊκὰς γλώσσας.

Ὁ πρῶτος τόμος ἀφιεροῦται εἰς τὸν γηραιὸν σοφὸν Ρώσσον βυζαντινολόγον Ν. Κονδακόν, συμπληρώσαντα *ὀρθογονταετηρίδα* ὅλην βίου ἐπιστημονικοῦ μεστοῦ ἔργων σπουδαιοτάτων περὶ βυζαντινῆς τέχνης καὶ βυζαντινοῦ ἐν γένει πολιτισμοῦ. Περίληψιν τοῦ βίου τοῦ Κονδακῶφ συνέγραψεν ὁ μαθητὴς αὐτοῦ I. Hbersolt, προτάξας ταύτην μιᾷ μελέτῃ τοῦ στεφανουμένου ρώσσου βυζαντινολόγου «Les costumes orientaux à la cour de Byzance», (σελ. 7—49), γραφεῖσαν ἐπίτηδες διὰ τὸ «Βυζάντιον», κοσμουμένην δὲ διὰ θαυμαστῶν εἰκόνων, ἐνίων πολυχρόμων.— Une mention byzantine de Sbaïta, (σελ. 51—58) ὑπὸ τοῦ κ. F. M. Abel.— Un fragment d'Évangélaire du VIe S. de la Collection Y. N. Chanenko (σελ. 59—74) ὑπὸ D. Hjalov.— De la monnaie et de la puissance d'achat des métaux précieux dans l'Empire byzantin, (σελ. 75—115) ὑπὸ τοῦ κ. A. Ἀνδρεάδου.— Sur quelques évêchés suffragants de la Métropole de Trépizonde, (σελ. 117—137) ὑπὸ Νίκου Βέη.— The episcopalis audientia in byzantine Egypt, (σελ. 139—144) ὑπὸ H. I. Bell.— Sur la date de la mosaïque de la Transfiguration au Mont Sinaï, (145—172) ὑπὸ V. Bene-

---

* Τὸ *Δελτίον* τῆς Χριστιαν. Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας θέλει ἐφεξῆς δημοσιεύει ἐκτενῆ *Βιβλιογραφίαν* περὶ πάντων τῶν εἰς τὴν χριστιαν. καὶ βυζαντινὴν τέχνην καὶ ἐν γένει τὸν βυζαντινὸν πολιτισμὸν ἀναφερομένων συγγραμμάτων, ἥτοι βιβλίων, περιοδικῶν, φυλλαδίων καὶ οἰωνδῆποτε δημοσιευμάτων. Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ περιληφθῶσιν ἐν τῇ Βιβλιογραφίᾳ ταύτῃ δεόν νὰ πευθῶσιν τὰ ἔργα αὐτῶν πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ Δελτίου κ. Ἀλέξ. Φιλαδέλφεια, *Κάνιγγος* 18.

sevie.— Une bague d'un comte de l'Opsikion (Xe S. ?) (σελ. 173—176) ὑπὸ Adrien Blanchet.— Les populations rurales au IX S. d'après l'agographie byzantine, (σελ. 177—190) ὑπὸ Louis Bréhier.— La vie de Ste Théoctiste de Lesbos (σελ. 191—200) ὑπὸ H. Delehaye, S. J.— Le Sénat et le peuple byzantin aux VII et VIII S. (σελ. 201—213) ὑπὸ Charles Diehl.— Notes sur l'hellénisme sicilien (σελ. 215—228) ὑπὸ Jules Gay.— Un reflet du monde latin dans une peinture balkanique du 3. S. (σελ. 229—243) ὑπὸ H. Grabar.— Buste du Musée d'Athènes, (σελ. 245—250) ὑπὸ P. Graindor.— Der Inhalt d. subscriptionen in den griech. Handschriften des 11, 12 u. 13 Jahr, (σελ. 251—272) ὑπὸ B. Granie'.— Eine Belagerung Konstantinopels in der rumänischen Kirchenmalerei' (σελ. 273—289) ὑπὸ Green.— De l'originalité des peintures bucoliniennes (σελ. 291—303) ὑπὸ P. Henry.— Notes critiques sur deux poèmes grecs du Moyen âge, (σελ. 305—316) ὑπὸ D. C. Hesseling.— La Satire contre les Hégoumènes (σελ. 317—339) ὑπὸ E. Jeanselme καὶ L. Oeconomos — Le cycle iconographique de Sant'Angelo in Formis, (σελ. 341—366) ὑπὸ G. de Jerphanion.— Des Grecs aux Croisés, (σελ. 367—449) ὑπὸ I. Laurent.— Du nouveau sur Constance de Hohenstaufen, impératrice de Nicée, (σελ. 451—468) ὑπὸ C. Marineseo.— Il Plutarco di Bartolommeo da Montepulciano, (σελ. 469—474) ὑπὸ G. Mereati.— Alcune osservazioni intorno al Rotulo di Giosuè e agli ottateuchi illustrati, (σελ. 475—483) ὑπὸ Antonio Munoz.— Sur la nécessité d'un Onomasticon de l'Orient byzantin, (σελ. 485—499) ὑπὸ P. Peeters.— Sainte Euthymie ou les tribulations d'un linguiste, (σελ. 501—517) ὑπὸ 'Ιω. Ψυχάκη.— L'architecture religieuse dans le domaine byzantin en Espagne, (σελ. 519—533) ὑπὸ I. Puig I. Cadafalch.— Die Kunstgeschichte u. die byzantin. Studien, (σελ. 535—55) ὑπὸ Josef Strzygowski.— Discours politiques de Thémistius, (σελ. 557—580) ὑπὸ Vlad. Valdenberg.— Comptes rendus, (σελ. 581—647) ὑπὸ Henri Grégoire — Chronique, (σελ. 649—747).

Dr phil. ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ (*Béhs*). Der französisch-mittelgriechische Ritterroman «Imberios und Margarona» und die Gründungssage des Daphniklosters bei Athen. ('Ανατύπωση ἐκ τοῦ Texte u. Forschungen zur byzantinisch nengriechischen Philologie. Berlin - Wilmersdorf, 1924. Ἡ σπουδαιότατη αὕτη μελέτη ἀφορᾷ τὸν μεσαιωνικὸν θρύλον τῶν ἐρώτων τοῦ Ἱμπερίου καὶ τῆς Μαργαρώνας, ὅστις ἀνάγει τὰς ἀρχικὰς αὐτοῦ ρίζας εἰς τὸν ἀρχαῖον γαλλικὸν μῦθον τῆς Προβιγζίας τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας, ὅπου ἐν τῇ νησίδι Marguelone, 10 χιλιομ. νοτίως τοῦ Μομπελλιέ, ἐγεννήθη τὸ πρῶτον τὸ μυθιστόρημα τοῦ Πέτρου τῆς Προβάνς (Pierre de Provence et la belle Margue-lonne). Διὰ τῶν Φράγκων ὁ θρύλος οὗτος διεδόθη ἐν Ἑλλάδι, ἰδίως δ' ἐνετοπίσθη εἰς τὸ Δαφνί, ὅπου, κατὰ τὴν ἔκτοτε λαϊκὴν παράδοσιν, ὁ Ἱμπερίος καὶ ἡ Μαργαρώνα μετὰ τὴν τελικὴν συνάντησίν των, εὐγνωμονοῦντες διὰ τὴν ὡς ἐκ θαύματος σωτηρίαν των, ἀνεγείρουσι τὴν περίπυστον Μονήν. Ὁ κ. Βέης ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ ἐξαντλεῖ ἐκ πασῶν τῶν γνωστῶν πηγῶν τὸ θέμα τοῦτο. Ἐξηγῶν

και ἐρμηνεύων τὴν ἐτυμολογίαν καὶ ἐξελλήνισιν πάντων τῶν ὀνομάτων τοῦ γαλλικοῦ θρόνου.

ΔΗΜ. Π. ΠΑΣΧΑΛΗ. *Ἡ ἐν κάτω Καστρῷ τῆς Ἀνδρου Σχολὴ ἑλλην. γραμμάτων καὶ ἡ ἐν Κορθίῳ τῆς Ἀγίας Τριάδος.* (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Δελτίου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας.— *Τοῦ αὐτοῦ: Νεόφυτος Καμπάνης, Ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως.* (Βιβλιοθήκη Θεολογίας), 1925.— *Τοῦ αὐτοῦ: Τζίας καὶ Θεομίων Νικόδημος Ροῦσσος.* Βιβλιοθήκη Θεολογίας) 1925.— *Τοῦ αὐτοῦ: Νομικὰ ἔθιμα τῆς Νέας Ἀνδρου,* 1925. Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ἐκτυπώνει ἡδὴ ἐκτενέστατον καὶ πολυτελὲς σύγγραμμα, τὴν *Ἱστορίαν τῆς Ἀνδρου*, ἔργον πολυετοῦς καὶ ἐμβριθοῦς μελέτης καὶ ὁπερ θέλει καταλάβει ἐξέχουσιν θέσιν ἐν τῇ νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ. Ὁ κ. Δημ. Πασχάλης, ὅστις διετέλεσε καὶ Νομάρχης πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ μακροτάτου χρόνου ἀσχολούμενος περὶ τὰς βυζαντινὰς μελέτας κατέστη εἰς τῶν ἀρίστων παρ' ἡμῖν βυζαντινολόγων, αἱ δὲ περὶ τῶν βυζαντινῶν ναῶν ἐν Ἀνδρῷ μονογραφίαι αὐτοῦ εἶνε πολυτιμωτάτη συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐν Ἑλλάδι βυζαντινῶν μνημείων. Κάτοχος δ' ὁ συγγραφεὺς τελείως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἣν χειρίζεται θαυμασίως, προσδίδει εἰς τὰ ἐπιστημονικὰ αὐτοῦ ἔργα τὴν γλαφυρότητα, τὸ κάλλος καὶ τὴν ἀκραιφνὴ χάριν δοκιματάτου λογοτέχνου.

ΑΝΑΣΤΑΣ. Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΥ. *Τρεῖς ἀνέκδοτοι βυζαντινοὶ ναοὶ τῶν περικώρων τῆς Ἀρτης,* 1922.— *Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ Μονὴ τῆς Βαργακόβας,* 1922.— *Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ Παλιοπαναγιά* (ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Μαλεβοῦ), 1923.— *Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ δημοφ. Ἐκκλησιά,* 1921.— *Τοῦ αὐτοῦ: Αἱ Βλαχέραι τῆς Ἡπείρου,* 1924. Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀναγραφῆς τῶν ἀνωτέρω διατριβῶν ὁ κ. Ὁρλάνδος, καθηγητὴς τῆς βυζαντινῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐν τῷ Μετσοβίῳ Πολυτεχνείῳ, ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν, χωρὶς νάμελῃσιν τὴν κλασικὴν ἀρχαιολογίαν, ἐν ᾗ ἐξέχουσιν κατέχει θέσιν, ἐξέδωκε πλείστα ἀνέκδοτα τέως βυζαντινὰ μνημεῖα. Ἄλλ' ἢ λέξις «ἐξέδωκε» δὲν ἀποδίδει παντάπασιν τὴν ἀξίαν καὶ τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐργασίας τοῦ ἐπιστήμονος καὶ καλλιτέχνου, ὅστις ὁσάκις ἐκδίδει ἐν οἰονδήποτε μνημεῖον ποιεῖ τοῦτο μετὰ πάσης δυνατῆς τελειότητος ὑπὸ τε αὐστηρὰν ἐπιστημονικὴν ἐποψιν, ὥς καὶ ὑπὸ καλλιτεχνικὴν καὶ λογογραφικὴν, διὰ τοῦτο αἱ σύντομοι τὸ πλείστον μονογραφίαι αὐτοῦ περὶ παντοίων βυζαντινῶν ἐν Ἑλλάδι μνημείων εἶνε ἄρτια συγγράμματα περικλείοντα πλείστα σχέδια, κατόψεις, τομάς, κοσμήματα, πάντα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως *ἰδιοχείρως* ἐκτελεσθέντα. Καὶ ἡ *κυριολεξία* δὲ τοῦ κ. Ὁρλάνδου ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν μνημείων δέον ἰδιαζόντως νὰ ἐξαρθῇ ὥς ἐξαίρετον προσόν, ἰδίᾳ διὰ τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, ἐν ᾗ εἰσιν ἀκαθόριστοι πολλοὶ ὅροι, ἀγνωστοί μνημονισμοὶ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐπιστημόνων καὶ λογογράφων μας.

ΔΗΜΗΤΡ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ. *Ἡ πολυτέλεια κατὰ τοὺς χρόνους τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας* (ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Ν. Σιών») Ἱεροσόλυμα, 1922.— *Τοῦ αὐτοῦ: Ἐρνέστος Ρενάν,* ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι του. Ἀθήναι, 1923.— *Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ θέσις τῆς γυναικὸς ἐν ταῖς θρησκείαις καὶ ἰδίως ἐν τῇ Χριστιανισμῷ.* Ἀθήναι, 1910.— *Τοῦ αὐτοῦ: Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σύρου, Τήνου καὶ Μήλου Ἀλέξανδρος Λυκοῦργος* (1827—75). Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Θεολογίας. Ἀθήναι, 1923.— *Τοῦ αὐτοῦ: Εἶναι ἀναγκαῖα καὶ σκοπτιμὸς ἡ σύγκλησις Οἰκουμενικῆς Συνόδου;* Ἀθήναι, 1925.— *Τοῦ αὐτοῦ: Χριστιανισμὸς καὶ*

σκηνή. Διάλεξις γενομένη ἐν τῇ Ἑπαγγελματ. Σχολῇ Θεάτρου.— Ἀθήναι, 1925. Πάντα τὰνωτέρω ἔργα τοῦ μελετηροῦ καὶ φιλεργοτάτου θεολόγου καὶ βυζαντινολόγου, τοῦ τοσοῦτον ἐπαξίως ἀναγορευθέντος καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ, χαρακτηρίζει ἡ αὐτὴ βαθεῖα γνώσις τοῦ θέματος καὶ ἡ νηφάλιος εὐθυκρισία. Ὁ κ. Μπαλάνος εἶνε καὶ κατὰ τοῦτο ἀξιεπαινος καὶ ἀληθῶς ἐθνικός ἀνὴρ, διότι οὐδεμίαν παραλείπει εὐκαιρίαν ἵνα ἐκλαίτζευσῃ καὶ τὰ μᾶλλον ὑψηλὰ τῆς ἐπιστήμης αὐτοῦ θέματα, καθιστᾷ δὲ ταῦτα προσιτὰ καὶ ἀντιληπτὰ καὶ εἰς τοὺς μὴ εἰδικούς ὥς καὶ εἰς πάντα τὰ κοινωνικά στρώματα. Οὕτως ἡ περὶ τοῦ μεγάλου καὶ ἀπαραιμίλλου διὰ τὸ ὕψος τῶν διανοημάτων καὶ τὴν ἀττικὴν χάριν τοῦ λόγου γάλλου συγγραφέως καὶ φιλοσόφου Ἑρνέστου Ρενάν ἐν τῷ «Παρνασσῶ» διάλεξις αὐτοῦ, θέλει παραμείνει ὑποδειγματικὴ διὰ τὴν τὸσον ἀμερόληπτον ἀνάλυσιν τῶν περὶ Ρενάν κρίσεων καὶ διὰ τὴν πλήρη ἀναπαράστασιν καὶ περιγραφὴν τοῦ βίου, τῶν φρονημάτων, τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ἔργων τοῦ μεγάλου συγγραφέως τοῦ «Βίου τοῦ Ἰησοῦ».

Professeur GEORGES I. ARVANITAKI. Golgotha et le Sépul.re. Leur véritable emplacement. Alexandrie, 1923. Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ ὁ συγγραφεὺς, γνωστός καὶ ἐξ ἄλλων αὐτοῦ ἐργασιῶν, περιῶται νάποδείξῃ ἐπὶ τῇ βάσει ἰσχυρῶν ἐπιχειρημάτων καὶ ἐξ ἰδίας αὐτοψίας ἐρευνῶν, ὅτι ὁ τόπος τοῦ μαρτυρίου τοῦ Κυρίου ἡμῶν δὲν εἶνε ὁ ὑπὸ τῆς παραδόσεως ὥς τοιοῦτος ἀπὸ αἰώνων καθιερωθεὶς καὶ τιμώμενος. Ἦδη ἀπὸ τοῦ 13ου αἰῶνος ἤρξατο ἡ περὶ αὐτοῦ ἀμφισβήτησις καὶ ἐκλονίσθη ἡ τοπογραφικὴ τοῦ Γολγοθᾶ ταυτότης πρὸς τὸν νῦν προσκυνούμενον ἱερὸν χώρον. Εἶνε ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας ὅτι οὗτος ἔκειτο ἐκτὸς τῆς πόλεως, ἀλλ' ὥς ὁ κ. Ἀρβανιτάκης δι' ἀκαταμαχίτων τεκμηρίων ἀποδεικνύει *οὐχὶ πρὸς Β.* αὐτῆς, ὅπου ὑπῆρχε τριπλοῦν τοῖχος. Ἡ θέσις τοῦ Γολγοθᾶ πρέπει νάναζητηθῇ πρὸς τὰ λοιπὰ σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος, ἀλλὰ βεβαίως κατόπιν ἀνασκαφικῆς ἐρεῦνης, διότι, ὥς γνωστόν, αἱ ἀλλεπάλληλοι καταστροφαί, δηώσεις καὶ ἐπιδρομαὶ δὲν ἀφήκαν ἐν τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ πόλει οὐδὲ λίθον ἐπὶ λίθου!

Ἐν γένει ἡ μελέτη τοῦ κ. Ἀρβανιτάκη φέρει τὴν σφραγίδα βαθείας καὶ ἐνδελεχοῦς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης, μαρτυρεῖ δ' ὅτι ὁ συγγραφεὺς εἶνε κάτοχος οὐχὶ μόνον πασῶν τῶν πηγῶν καὶ τῆς παλαιστινικῆς φιλολογίας, ἀλλὰ καὶ δι' ἀμέσου αὐτοψίας τῆς τοπογραφίας τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ἐν μόνον ἀσχημίζει τὸ ὥρατον τοῦτο ἔργον, τὸ ἀστεῖον—πῶς ἄλλως νὰ τὸ χαρακτηρίσωμεν;—μύθευμα, καθ' ὃ δῆθεν ὁ κ. Δαῖρπφελτ θέλων νὰ περιποιηθῇ τὸν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας ἐν Κερκύρᾳ ἔκρουσε δῆθεν ἀκέφαλα ἀγάλματα ὑπὸ τὴν γῆν, ἵνα οὕτω παρᾶσχῃ εἰς τὸν τότε κραταιότατον Μονάρχην τὴν βαθεῖαν συγκίνησιν τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ὑπ' Αὐτοῦ! Τὸ πᾶγμα εἶνε τὸσον ἀνάξιον καὶ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀρχαιολόγων καὶ τοῦ ἄλλοτε ποτε ἡγεμόνος τοῦ σοφωτάτου τῶν Ἑθνῶν, ὥστε θεωροῦμεν περιττὴν οἰανδήποτε διάψευσιν. Τὸ μόνον θῦμα τῆς γελοίας ταύτης διαδόσεως εἶνε αὐτὸς οὗτος ὁ κ. Ἀρβανιτάκης!

ΓΕΩΡΓ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ. Ἡ Μονὴ Φανερωμένης ἐν Σαλαμῖνι. (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ α' τόμου τῆς ἐπετηρίδος τῆς Ἑταιρείας Βυζαντ. Σπουδῶν. Ἀθήναι, 1924.— Τοῦ αὐτοῦ: Ὁ Ναὸς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν Ἐφέσῳ. (Ἀνατύ-

πωσις ἐκ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Δελτίου, 1923). Ἀθῆναι, 1924. Καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τῶν δύο ἀνωτέρω δημοσιευμάτων ὁ κ. Σωτηρίου παρέχει πλήρη καὶ ἐμπεριστατωμένην περιγραφὴν τῆς ὥραιας καὶ ἱστορικωτάτης ταύτης Μονῆς, ἥτις κατ' ἔτος προσελκύει τοσαῦτα πλήθη προσκυνητῶν καὶ πανηγυριστῶν, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ λεπτομερεστάτην ἔκθεσιν τῶν ἀνασκαφῶν αὐτοῦ ἐν τῷ θαυμασίῳ ναῷ *Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν Ἐφέσῳ*, ὃν ἔναρξις ἐποιήσατο κατὰ τὸ ἔτος 1921, πρωτοβουλία μὲν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, δαπάναις δὲ τῆς τότε Ὑπάρχουσας Ἀρμοστείας. (Ἴδε περὶ τούτων «Ἀρχαιολογ. Δελτίον» 1922, σελ. 89—114. Ἀνασκαφαὶ τοῦ ἐν Ἐφέσῳ ναοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ὑπὸ Γ. Σωτηρίου). Ὁ συγγραφεὺς ἐν ἀρχῇ παραθέτει ἀπάσας τὰς πηγὰς καὶ εἶτα τὴν ἱστορίαν τοῦ Ναοῦ. Ἐν δὲ τῷ β' μέρει περιγράφει τὸ σχῆμα, τὴν κάτοψιν καὶ τὰ διάφορα εὐρήματα, ἰδίως πληθὺν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, θωράκων, κυανοκράνων κλπ. πρὸς δὲ καὶ τινων νομισμάτων καὶ πηλίνων ἀγγείων, πινακίων καὶ ἄλλων τινῶν ἀντικειμένων. Ἐν τέλει παραθέτων κάτοψιν τοῦ ἐν Κων. πόλει ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, παραβάλλει ταύτην πρὸς τὴν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὅστις εἶνε ἅμα καὶ *Μανσωλεῖον* αὐτοῦ. Μεταξὺ τῶν πολυπληθῶν παρομοιώσεων καὶ παραπομπῶν λησμονεῖ ὁ κ. Σωτηρίου τὰ ἐν Νικοπόλει σπουδαιότατα σύγχρονα σχεδὸν Βυζαντινὰ κτίρια, ἰδίως τὴν περὶφημον *Βασιλικὴν Δουμντίου*, πρὸς ἣν πλείστα; ὅσας παρουσιάζει ὁ προκείμενος ναὸς ὁμοιότητας.

Ν. Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΔΟΥ. *Αἱ περὶ τὴν Δημητριάδα βυζαντινὰ Μοναί.* (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς α' ἐπετηρίδος τῆς Ἑταιρείας τῶν βυζαντινῶν σπουδῶν) Ἀθῆναι 1924. Ἡ μελέτη αὕτη τοῦ ἀκαματοῦ βυζαντινοδύφου τῆς Θεσσαλίας περιγράφει τὰ τῆς Μονῆς Μακρυνίτης καὶ τῆς Νέας Πέτρας Πορταριάς μετὰ εἰκόνων ἀναγλύφων ἐπιγραφῶν σπουδαιοτάτων. Ὁ κ. Γιαννόπουλος εἶνε ἄξιος ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ἀνεκτίμητον συμβολὴν του εἰς τὴν ἐπιστήμην διὰ τὴν πληθὺν τῶν χριστιανικῶν καὶ βυζαντινῶν μνημείων, τὰ ὅποια οὐ μόνον περισυλλέγει καὶ διασώζει, ἀλλὰ καὶ δημοσιεύει μετὰ πάσης ἀκριβείας καὶ εὐσυνειδησίας, καίπερ διατρίβων διαρκῶς μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς κόμας, ὅπου στερεῖται πλείστων ἐπιστημον. ἐφοδίων.

ΝΕΑΣΙΩΝ. Ἔτος ΙΣΤ' τόμος ΙΘ' τεύχος ΙΒ'. Δεκέμβριος. Περιεχόμενα: *Ἀρχιεπισκόπου Ἰορδάνου Τ. Π. Θέμελη.* Ἡ Ἱερουσαλήμ καὶ τὰ μνημεῖα αὐτῆς. Ἡ μελέτη αὕτη εἶνε σπουδαιοτάτη, διαιρεῖται δὲ εἰς δέκα Κεφάλαια, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον περιλαμβάνον περὶ τοῦ ὀνόματος «Ἱερουσαλήμ», δημοσιεύεται εἰς τὸ παρὸν τεύχος. Τούτου δὲ προτάσσεται συνοπτικὴ, ἀλλ' ἀκριβὴς ἱστορία τῶν ἐρευνῶν, ἀνασκαφῶν καὶ τῆς βιβλιογραφίας περὶ τῆς ἱερᾶς πόλεως, οὗτω δὲ ὁ ἀναγνώστης παρασκευάζεται ἀκριβῶς ἵνα προχωρήσῃ ἀσφαλῶς εἰς τὴν περαιτέρω μελέτην τοῦ ἔργου τοῦ λογίου Ἑλληνοῦ κληρικοῦ. Μετὰ ταύτην ἔπεται δημοσίευμα περὶ ἁγίων τόπων καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν δικαίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου *Καλλίστου*. Εἶτα *ἀρχιμ. Ἰππολύτου*. Ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Δυτ. Εὐρώπης κατὰ τὸν Μεσαίωνα ὑπὸ Καρόλου Μύλλερ. Ἐν τέλει ἔπονται *Κριτικὴ, βιβλιογραφία καὶ Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.*

F. DE SIMONE BROWER. *Il bizantinismo e i cultori di esso in Italia.* (Estratto dagli «Studi Bizantini»). Roma, 1924. Ἡ παρούσα μελέτη τοῦ

ἐπιφανοὺς καθηγητοῦ τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ἐν τῇ Σχολῇ τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν ἐν Νεαπόλει εἶνε μεγάλης σπουδαιότητος, διότι ἐν ὀλίγαις σελίσαι συνοψίζει πᾶν ὅ,τι ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐδημοσιεύθη ἐν Ἰταλίᾳ περὶ βυζαντινῆς τέχνης καὶ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ. Ἐν ἐπιλόγῳ δ' ὁ σοφὸς καὶ ἀκραιφνὴς φιλέλλην συγγραφεὺς φιλοσοφεῖ περὶ τοῦ ἀρχαίου καὶ μεσαιωνικοῦ ἑλληνισμοῦ, μὴ ἀποδεχόμενος τὴν γνώμην λογίων τινῶν, οἵτινες προσπαθοῦσι νὰ συνδέωσι στενώτερον τὸν τελευταῖον μετὰ τοῦ νεοελληνισμοῦ, ἐνῷ, ὥς διατείνεται ὁ κ. Βροῦβερ, ὁ βυζαντινὸς πολιτισμὸς εἶνε συνέχεια ἀδιάσπαστος καὶ συνεχὴς τοῦ ἀρχαίου ἑλληνισμοῦ. Καὶ ἀνάγονται μὲν αἱ ρίζαι τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ εἰς τὸ ἔτος 1453, ὅπερ ἀποτελεῖ μέγαν σταθμὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἑλληνισμοῦ, οὐχ ἦττον εἰς τὰς παραδόσεις, τὴν γλῶσσαν, τὰ ἥθη καὶ τὴν συνείδησιν τοῦ συγχρόνου ἑλληνικοῦ λαοῦ ἕξ ἀκόμη ζωντανὸς καὶ ἄφθαρτος ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς κόσμος, ὥς δ' εἶπεν ὁ ἀείμνηστος Βικέλας, ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθερίας δὲν ἐθέρμανέ ποτε τοσοῦτον τὰ βυζαντινὰ στήθη, ὅσον τὰ τῶν ἀθανάτων προγόνων μας !...

ΑΛΕΞ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

